

Efterkommere begår ikke flere tyverier end indvandrere

Det er den almindelige opfattelse, at efterkommere, der er født og opvokset i Danmark – de såkaldte 2.G'ere eller andengenerationsindvandrere – er mere kriminelle end de, der er kommet hertil fra udlandet. Men når det gælder berigelseskriminalitet, holder dette ikke. I langt de fleste etniske grupper begår anden generation ikke flere tyverier end første generation, viser en ny analyse fra Rockwool Fondens Forskningsenhed.

Undersøgelsen, der alene fokuserer på mænds berigelseskriminalitet, bygger på en registrering af, hvor mange domme henholdsvis 19-, 24- og 29-årige har fået i perioden fra 2000 til 2004.

”Når man analyserer, hvad der er afsagt af domme for berigelseskriminalitet, så står det klart, at der ikke er nogen systematik i retning af, at efterkommere er mere kriminelle end indvandrere,” siger forskningschef Torben Tranæs fra Rockwool Fondens Forskningsenhed.

Domme for vold indgår ikke i undersøgelsen. Derfor er det fortsat uvist, om den ene eller anden gruppe begår mest volds-kriminalitet.

At man hidtil har ment, at efterkommerne generelt var de mest kriminelle, kan ifølge Torben Tranæs hænge sammen med den måde, man hidtil har undersøgt det på:

”For det første er efterkommere – af helt naturlige årsager – yngre end indvandrere. Unge er helt generelt mere kriminelle end ældre. Det skal man tage højde for, når man sammenligner. For det andet er nogle af indvandrerne ankommet for nylig, så de har haft mindre tid til at begå kriminalitet her i landet. Når man tager højde for begge dele, og i øvrigt regner en person med flere domme som værende mere kriminel end en person med kun én dom, så forsvinder det generelle billede af, at de, der født her i landet, begår flere tyverier,” siger han.

TABEL I

Begår efterkommere mere berigelseskriminalitet end indvandrere?

Etnisk baggrund	Blandt 19-årige	Blandt 24-årige	Blandt 29-årige
Asien	Nej	Ja	Nej
Tyrkiet	Nej	Ja	Nej
Pakistan	Nej	Ja	Nej
Arabiske lande	Nej	Nej	Nej
Sydøst- og Østeuropa	Nej	Nej	Nej
Andre ikke-vestlige lande	Nej	Nej	Nej
Alle ikke-vestlige lande	Nej	Ja	Nej
Vestlige lande	Nej	Nej	Ja

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Danmarks Statistik.

Det er ikke rigtigt, at efterkommere af indvandrere generelt er mere kriminelle end deres landsmænd, som er født i hjemlandet. Tendensen er der, men det er kun enkelte grupper, det gælder for. Det overordnede billede er, at man i den enkelte etniske gruppe har samme tendens til at begå tyverier, uanset hvor man er født og opvokset.

Undersøgelsen af indvandrerne og efterkommerne kriminelt mønster bekræfter i øvrigt det kendte billede af, at mange grupper er mere kriminelle end danskere. Det er de, også selvom man sammenligner dem med jævnaldrende danskere med samme socioøkonomiske baggrund. Den ekstra kriminalitet gør sig i særlig grad gældende blandt de yngste, mens meget tyder på, at de lidt ældre vokser fra den ekstra kriminalitet, i hvert tilfælde når vi som her taler om berigelseskriminalitet.

Undersøgelsen af de mandlige indvandreres og efterkommeres berigelseskriminalitet er en del af forskningsprojektet *Forbryderen og samfundet*, der bliver offentliggjort i juni 2008. Det samlede forskningsprojekt indeholder bl.a. den første danske analyse af, hvilken uformel straf kriminelle får, efter de har udstået deres fængselsstraf, socialt såvel som økonomisk.

Minoritetsunge mere kriminelle – men mange vokser fra det

For teenagerne er billedet klart og utvetydigt: Unge mænd fra langt de fleste etniske minoritetsgrupper begår markant flere tyverier og andre ejendomsforbrydelser end jævnaldrende danske unge mænd.

Også når man sammenligner med danskere, der har samme økonomiske og sociale baggrund som de etniske grupper, begår unge med ikke-vestlig baggrund mere kriminalitet.

Rockwool Fondens Forskningsenhed har undersøgt, hvem der begår berigelseskriminalitet i Danmark. Og analysen viser, at etnicitet rent faktisk spiller en rolle

hos de yngste, men den viser samtidig, at mange vokser fra den ekstra kriminalitet.

I de fleste etniske grupper i alderen fra 20 til 29 år er berigelseskriminaliteten nemlig den samme som hos danskere med samme demografiske, sociale og økonomiske karakteristika. Unge i tyverne fra Tyrkiet, Irak, Somalia, Bosnien, Sydamerika og Asien begår således tyveri i samme omfang som sammenlignelige danskere.

I undersøgelsen er der udover alder også kontrolleret for socioøkonomiske forhold. Det betyder, at undersøgelsen for eksempel belyser, om indvandrernes overrepræsentation i kriminalitetsstatistikken skyldes, at de er mere arbejdsløse, har ringere uddannelse og tjener mindre end den øvrige danske befolkning. Eller alternativt om de også dømmes for mere kriminalitet end jævnaldrende danske mænd med samme økonomiske og familiemæssige baggrund.

Hvis man får stjålet sin bil af en 24-årig med tyrkisk baggrund, så er der ikke belæg for at sige, at hans etnicitet spiller ind. Sandsynligheden for, at han ville begå tyveri, er den samme som for en dansker, med den samme sociale og økonomiske baggrund.

Som det fremgår af tabel 2, er det blandt tyrkiske mænd alene de, der er under 20 år, der begår flere tyverier end jævnaldrende danske mænd med samme baggrund. Og den effekt skyldes alene, at de tyrkiske *efterkommere* begår flere tyverier end danskerne; de helt unge tyrkiske *indvandrere* gør ikke. I alderen fra 20 til 29 år laver tyrkerne samlet set lige så megen berigelseskriminalitet som sammenlignelige danskere; indvandrerne laver mindre, og efterkommerne laver mere.

Kun i få etniske grupper er kriminaliteten højere end hos danskere, når de unge først har rundet de 20 år. Men unge med arabisk baggrund, inklusive libanesiske, er mere kriminelle end danske unge, hvilket også gælder pakistanere under 25 år og gruppen "andre ikke-vestlige lande" (ca. 8 % af personer med ikke-vestlig baggrund).

TABEL 2

Etniske minoritetsgruppers berigelseskriminalitet sammenlignet med tilsvarende danske unges.

Etnisk baggrund	Effekt på antal domme		
	19 år	24 år	29 år
Sydamerika	(Flere)	Ingen	Ingen
Asien	Ingen	Ingen	Ingen
Øvrige Afrika	Flere	Ingen	Ingen
Tyrkiet	(Flere)	Ingen	Ingen
Irak	Flere	Færre	Ingen
Bosnien	Ingen	Ingen	Ingen
Libanon	Flere	Flere	Flere
Somalia	Flere	Ingen	Færre
Pakistan	Flere	Flere	Ingen
Arabiske lande	Flere	Flere	Flere
Sydøst- og Østeuropa	Flere	Ingen	Flere
Andre ikke-vestlige lande	Flere	Flere	Flere
Vestlige lande	Ingen	Færre	Færre

Note: Datamaterialet omfatter både mandlige indvandrere og efterkommere. I analysen er der kontrolleret for socioøkonomiske forhold og betydningen af geografiske forskelle. 'Flere' og 'Færre' indikerer en effekt på et 5 % signifikansniveau; en parentes omkring indikerer en effekt på et 10 % signifikansniveau.

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Danmarks Statistik.

Er der en sammenhæng mellem etnisk baggrund og berigelseskriminalitet? Svaret er ja for nogle etniske grupper. For de helt unge mænd på under 20 år er de fleste grupper mere kriminelle end sammenlignelige danske unge mænd. Når man undersøger 24- og 29-årige mænd, så er det ikke længere tilfældet.

Modsat er der også etniske grupper, hvor kriminaliteten er på niveau med danskernes, inden de fylder 20 år. Det gælder unge mandlige indvandrere fra Asien, Bosnien og vestlige lande.

Indvandrere fra Irak og Somalia begår færre eller samme antal tyverier som sammenlignelige danske mænd, når de har passeret de 20 år.

Født i Danmark eller ej

Fødested spiller også ind i forhold til kriminalitet. Men det er ikke sådan, at personer født i Danmark systematisk begår mere eller mindre berigelseskriminalitet end jævnaldrende født i familiens oprindelsesland. Men det *har* betydning, hvilket land man kommer fra.

Som det fremgår af tabel 3, er der, før de fylder 20 år, i nogle tilfælde en tendens til, at indvandrerne begår flest tyverier, i andre tilfælde at efterkommerne gør det, og i atter andre tilfælde er de lige gode om det.

For unge i begyndelsen af tyverne ser man det mønster, som man ofte hører om, nemlig at anden generation er mere kriminel, end de som er født i hjemlandet. Men det er alene hos tyrkerne, pakistanerne og asiaterne, at der er tale om statistisk sikre forskelle, jf. tabel 1.

For unge i slutningen af tyverne er der ingen klar tendens til, at den ene gruppe er mere kriminel end den anden. Dog er efterkommerne fra vestlige lande mere kriminelle end de vestlige indvandrere.

TABEL 3

Indvandrere og efterkommere er ikke ens, når omfanget af deres berigelseskriminalitet sammenlignes med etnisk danske.

Etnisk baggrund	19 år		24 år		29 år	
	Effekt på antal domme		Effekt på antal domme		Effekt på antal domme	
	Indvandrere	Efterkommere	Indvandrere	Efterkommere	Indvandrere	Efterkommere
Sydamerika	Ingen	-	Ingen	-	Ingen	-
Asien	Ingen	Ingen	Færre	Flere	Ingen	Ingen
Øvrige Afrika	Flere	-	Ingen	-	Ingen	-
Irak	Flere	-	Færre	-	(Færre)	-
Somalia	Flere	-	Ingen	-	Færre	-
Tyrkiet	Ingen	Flere	Færre	Flere	Ingen	Ingen
Pakistan	Flere	Flere	Ingen	Flere	Ingen	Ingen
Libanon	Flere	Flere	Flere	Flere	Flere	Flere
Arabiske lande	Flere	Flere	Flere	Flere	Ingen	Flere
Bosnien	Ingen	Ingen	Ingen	Ingen	Ingen	Flere
Sydøst- og Østeuropa	Flere	Ingen	Ingen	Ingen	Flere	Flere
Andre ikke-vestlige lande	Flere	Ingen	Ingen	Flere	Flere	Flere
Vestlige lande	Ingen	Ingen	Færre	Ingen	Færre	Ingen

I analysen er der kontrolleret for socioøkonomiske forhold og betydningen af geografiske forskelle. 'Flere' og 'Færre' indikerer en effekt på et 5 % signifikansniveau; en parentes omkring indikerer en effekt på et 10 % signifikansniveau. -: kan ikke beregnes. Tabellen kan i visse celler forekomme at være i modstrid med tabel 1. Men det er den ikke. Et eksempel: Af tabel 1 kan man se, at der ikke er forskel på 19-årige tyrkiske indvandrere og efterkommere. Forklaringen er, at tallene for de to gruppers kriminalitet er så tæt på hinanden, at man ikke med statistisk sikkerhed kan slutte, at efterkommerne er mere kriminelle end indvandrerne, sådan som det kunne se ud i tabel 3. Indvandrerne er godt nok mere kriminelle end danskerne, men forskellen er ikke stor nok til at være statistisk sikker. Efterkommernes lidt højere kriminalitet (sammenlignet med indvandrernes) er imidlertid nok til at gøre, at de er mere kriminelle end danskerne i statistisk sikker forstand.

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Danmarks Statistik.

Der er ikke nogen entydig tendens til, at efterkommere er mere kriminelle end indvandrere.

TABEL 4

Berigelseskriminalitet og socioøkonomisk baggrund 2004.

	19 år	24 år	29 år
Effekt på antal domme			
Lang uddannelse	Færre	Færre	Ingen effekt
Høj indkomst	Færre	Færre	Færre
Ledighed	Flere	Flere	Flere
Kontanthjælp	Flere	Flere	Flere
Førtidspension	Ingen effekt	Færre	Ingen effekt
Mor dømt for tyveri	Flere	Flere	Flere
Far dømt for tyveri	Flere	Flere	Flere

Note: 'Flere' og 'Færre' indikerer en effekt på et 5 % signifikansniveau. Der er kontrolleret for de største byer og landsdele og etnisk baggrund.

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Danmarks Statistik.

Mange forventede effekter påvirker unges berigelseskriminalitet. For eksempel alder, jobsituation og forældrebaggrund. Man har større tendens til at begå kriminalitet, hvis man er ung, end hvis man er ældre. Hvis man er ledig i stedet for i job. Eller hvis ens forældre er dømt for tyveri, end hvis forældrene ikke har været i kontakt med retssystemet.

Hvem begår tyverierne?

Rockwool Fondens Forskningsenhed har også undersøgt, hvad der generelt kendetegner unge kriminelle, der begår berigelseskriminalitet.

Som det fremgår af tabel 4, er der mange forventede faktorer, der påvirker unges kriminelle løbebane. Er man ung, er der større risiko for, at man begår tyveri, end hvis man er ældre. På samme måde er der større risiko, når man er arbejdsløs, og hvis man har en lav indkomst. Også uddannelsesniveauet har betydning; tendensen til kriminalitet falder med stigende uddannelsesniveau: Antal år i skole spiller en systematisk rolle for de 19- og 24-årige, ikke for de 29-årige, men så igen for de 34-årige, kan det oplyses. På familieplanet er resultatet, at personer, som lever i parforhold eller har børn, begår mindre berigelseskriminalitet end andre. Tilsvarende er risikoen for, at man begår kriminalitet, højere, hvis ens forældre har en kriminel historie bag sig.

Skal man holde alt andet konstant?

I undersøgelsen af indvandreres kriminalitet er der kontrolleret for socioøkonomiske variabler. Det betyder, at undersøgelsen sammenligner indvandrere og efterkommere med etnisk danske med samme skolegang, indkomst og beskæftigelse, m.m.

Undersøgelsen viser derfor *ikke*, at de fleste grupper af indvandrere og efterkommere er lige så lovlydige som jævnaldrende danskere, når de har rundet de 20 år. Den viser derimod, at de fleste er lige så lovlydige, som danskere med samme socioøkonomiske baggrund. Denne analyseform er relevant, når perspektivet er at forstå det kriminelle

aktivitetsniveau for en given person eller gruppe. Analysen giver dog ikke et svar på, hvorfor indvandrere og efterkommere som helhed har en anden socioøkonomisk baggrund og derfor er mere kriminelle.

Hvis man derimod er interesseret i, hvordan demografiske ændringer påvirker kriminaliteten i samfundet, så skal man ikke kontrollere for socioøkonomiske variabler. Hvis man for eksempel vil undersøge, hvad det betyder for kriminaliteten i en by, når befolkningen bliver yngre, så skal man ikke kontrollere for f.eks. uddannelse.

Rockwool Fondens Forskningsenhed. Nyhedsbrev (ISSN 1396-1217) udgives for at informere offentligheden om resultaterne af den løbende forskning i Enheden, herunder også stof af almindelig nyhedsmæssig værdi. Nyhedsbrevet er ikke ophavsretligt beskyttet og må frit citeres eller kopieres med fornøden kildeangivelse (kun fotos er undtaget fra dette).

Ansvarshavende redaktører: Forskningschef Torben Tranæs og formidlingschef Bent Jensen. Forskningsenhedens øvrige medarbejdere er: Seniorforsker Jens Bonke, forskningsassistent Johannes K. Clausen, forskningsassistent Peter Fallesen, forsker Jane Greve, forsker Camilla Hvidtfeldt, forskningsassistent Rasmus Landersø, forsker Claus Larsen, forskningsassistent Ane Ring Laursen, forsker Marie Louise Schultz-Nielsen, sekretær Mai-britt Sejberg, forskningsassistent Peer Skov og forskningsassistent Rannvá Møller Thomsen.

Evt. praktiske spørgsmål vedr. nyhedsbrevet besvares af Mai-britt Sejberg på tlf. 39 17 38 32. Fax: 39 20 52 19.

Adresse: Sejrøgade 11, 2100 København Ø. E-post: forskningsenheden@rff.dk. Hjemmeside: www.rff.dk